

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštni stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Tržni ulici (Mercato) 12, II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šesterostopno petitvrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Vabilo na naročbo

S prihodnjo številko konča naš „Primorec“ prvo leto svojega življenja. Iz glasov, ki so nam dohajali od vseh strani, smo spoznali, da so naročniki in čitatelji bili zadovoljni z listom.

In kaj bi ne! Za 80 bornih novčičev dobivali so redno vsakih 14 dni listič, ki jim je prinašal obilo poučnih člankov in zanimivih novic. Ker listič izhaja vsak drugi petek, dobé takó naročniki dve številki na leto več nego pri drugih polmesečnikih, torej 26 namesto 24 števil. A da smo mogli na tak način ustreči gg. naročnikom, ker je jakó sitno, ako treba včasih tri tedne čakati na list (to bi se zgodilo pri polmesečniku vselej, ko bi bilo v mesecu pet petkov), morali smo položiti tudi za „Primorca“ zakonito varščino ali kavcijo. — Takó smo storili od svoje strani vse, kar je bilo le mogoče, da bi ustregli različnim željam in ugodnostim gg. naročnikov.

Na to stran končujemo torej svoje prvo leto z neko zadovoljnostjo v srcu, ker zavest nam pravi, da smo storili za list kolikor je bilo največ mogoče, kar naročniki tudi hvaležno spoznavajo.

Toda storili smo še več nego nam je bilo mogoče, — namreč z ozirom na gmotno stanje lista. Zató končujemo prvo leto s precejšnjo gmotno izgubo, katero bo treba prihodnjič pokriti, kajti celo leto skrbno delati, vrhu tega požirati marsikako zlobno obrekovanje od nasprotnikov — in pri tem trpeti gmotno škodo, tega bi drugo leto ne mogli več prenesti.

Da bomo imeli prvo leto gmotno zgubo pri listu, to smo za gotovo pričakovali že naprej, kajti ceno smo postavili neverjetno nizko, takó nizko, kakoršne ne nahajamo pri podobnem listu na slovanskem jugu. Da se stroški pokrijejo, treba je velikega števila naročnikov, kakoršnega pa že prvo leto nismo mogli pričakovati.

Česar pa prvo leto še ni bilo, nadejamo se, da bo v drugem. In v ta namen se obračamo do vseh dosedanjih naročnikov, da bi nam ostali zvesti tudi zanaprej in pridobivali nam novih naročnikov. Vsakdo naj bi se po-

trudil, pridobiti nam le še enega naročnika, pa bomo zadovoljni tudi mi in ne le naši p. n. gg. čitatelji.

Še posebe se pa obračamo do rodoljubov, ki vedó ceniti to, kolike vrednosti je za prosti narod čitanje dobrih časopisov, da bi nabirali naročnikov med znanci in sosedi. V nekaterih krajih so se rodoljubni možje takó potrudili, da se kar čudimo. V mali Št. Andrež pri Gorici gre poleg „Soč“ še 26 „Primorcev“, v Kobarid jih gre 27, v Rihemberg 25 itd. Ako bi bili vsi kraji razmeroma takó zastopani, stal bi list gmotno na trdnih nogah, a koliko bi to koristilo v narodnem in sploh kulturnem pogledu, to presodi lahko vsakdo sam.

Mnogi rodoljubi na deželi so se torej že res trudili, da so nam nabirali naročnikov. Presrečna jim hvala! Prosimo jih prijazne podpore tudi zanaprej. Njihov izgled naj bi vspodbudil tudi druge, da bi se pridružili izrednim prijateljem in razširjevalcem našega lista.

Naročnina ostane tudi za prihodnje leto le

80 kr. na leto.

Za to ceno pa bomo podajali toliko berila, kolikor največ bomo mogli. Oblika listu bo nekoliko večja in lepša nego doslej, t. j. taka, kakoršna je že danes. Tudi papir smo naročili še mnogo lepši in draži od dosedanjega.

Ker je naročnina takó nizka, more si naročiti „Primorca“ tudi najrevniša slovenska hiša. Prosimo pa da nam pošlje vsakdo, kdor le more, naročnino za celo leto. Kdor naroči 6 iztisov pod enim zavitkom, dobí sedmi po vrhu.

Uredništvo in upravnništvo
„Primorca“.

Slovanska zveza.

V zadnji številki „Primorca“ smo poročali, da je deset jugoslovanskih poslancev izstopilo iz „kluba konservativcev“ in ustanovilo samostalno zvezo. Ta korak je pozdravil z odkritosrčnim veseljem vsak slovanski rodoljub.

Ti gospodje poslanci so se obrnili do naroda s posebno izjavo, s katero so naz-

nanili svoj čin in nagibe, ki so jih vodili k njemu. Ni zavednega Slovana, da ni z velikim zadovoljstvom odobral njihove izjave, ki je vzbudila mnogo pozornosti tudi pri drugih narodih.

Posebno konec izjave je vzbudil mnogo šuma v političnih krogih. Naša desetorica je namreč naznanila, da hoče delovati za združenje vseh slovanskih strank, ki niso v vladini službi, k skupnemu boju za narodne pravice avstrijskih Slovanov. Ker se pa Nemci, Italijani, Madjarji in drugi naši nasprotniki ničesa bolj ne bojé nego složne slovanske zveze v državnem zboru, ki bi utegnila prav lahko šteti okoli 80 poslancev, polagoma morebiti celo nad 100, nastal je med njimi precejšen šum iz bojazni, da bi se ta obljuba naše desetorice ne utegnila izvršiti.

Toda naši nasprotniki so spoznali prav kmalu, da sporazumljenje raznih slovanskih strank se bliža zaželjenemu uresničenju. Že danes teden sešli so se odposlanci raznih slovanskih klubov, da bi se dogovorili o načelih, na katerih podlagi bi skupno delovali vsi neodvisni slovanski zastopniki. Zastopnika našega jugoslovanskega kluba sta bila dr. Klaič in dr. Ferjančič; iz kluba neodvisnih hrvaških in slovenskih poslancev došla sta dr. Laginja in prof. Spinčič; moravski klub (staročeški) zastopala sta dr. Fanderlik in dr. Žaček, Mladočehe pa dr. Herold, dr. Engel in dr. Kaizl.

Posvetovanje teh odličnih slovanskih rodoljubov imelo je zaželen uspeh, kajti soglasno je bila sprejeta sledeča resolucija:

„Dné 30. novembra zbrani zastopniki slovanskih strank v avstrijski poslanski zbornici soglašajo v tem, da bi bila slovanska koalicija (zveza) na podlagi enakopravnosti koristna za zastopanje skupnih koristij Slovanstva v tem, da je takojšnja ustanovitev skupne parlamentarne komisije potrebna.“

Vidno znamenje te „slovanske zveze“ bila bi torej takozvana parlamentarna komisija, t. j. odsek zastopnikov iz vseh zveznih slovanskih strank, in ta komisija bi posredovala med vsemi strankami zaželeno skupno postopanje. Skupno polje za delovanje te „slovanske zveze“ bi bilo pa — enakopravnost slovanskih narodov. Vsa uprašanja, ki prihajajo na dnevni red v državnem zboru, razpravljala bi ta parlamentarna komisija in določevala, kakó naj se zvezne stranke vedejo nasproti njim.

Kdo rodoljubnih Slovanov naj ne odbruje takega složnega delovanja vseh neodvisnih slovanskih zastopnikov? Nikdo! Pač pa ga mora vsakdo pozdraviti z odkritosrčnim veseljem.

Edini Rusini (in Poljaki, a ti so itak v vladinih vrstah!) niso bili zastopani pri onem posvetovanju. Niso se mogli še odločiti za takó odločno slovanski korak. Časniki ugibajo,

da so hoteli poizvedeti mnenje rusinskega deželnozbornskega kluba v Lvovu, predno se začne dogovarjati o „slovanski zvezi.“

Goriške novice.

Naročnikom. — S prihodnjo številko dovršimo svoj prvi tečaj. Vabimo zategadel vse gg. naročnike, da bi pravočasno ponovili naročnino, kajti kdor ne pošlje naročnine, ki je itak neznatna, ne dobi lista. Na upanje ne bomo pošiljali „Primorca“ nikomur. — Tiste gospode pa, ki nam kaj dolžujejo za letošnje leto, naj poskrbijo do tje, da poravnajo svoj dolg in pošljejo naročnino tudi zanaprej. Nekateri gospodje, ki so naročili na svoje ime več iztisov, niso še na čistem s svojimi računi; prosimo, da jih do novega leta gotovo poravnajo. Upravništvo.

Zaradi Marijinega praznika izšel je „Primorec“ že danes, v četrtek 7. dec., in to le na štirih straneh. V takej obliki bo izhajal tudi zanaprej; ako se število naročnikov pomnoži, izhajal bo redno na 8 takih straneh, drugače pa le od časa do časa, ko bomo preobloženi z gradivom. Vsak naročnik bo deloval torej največ sebi v korist, ako bo širil naš list med narod.

Goriška ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredi jutri večer svoj jesenski koncert v korist slovenskim otroškim vrtom v Gorici in okolici. Iz vabila, katero podružnica razpošilja, je razvidno, kakó izreden in raznovrsten dušni užitek čaka udeležnike. Žive podobe, ki ko lani silno ugajale, pridejo tudi letos na vrsto; čujemo, da letošnje slike bodo v mnogočem še bolj dovršene nego lanske. Glasbeni del bo vsakovrsten; mešan zbor, ženski zbor, ženski samospjev, ženski dvospjev, tamburaški zbor, glasovir, gosli, vse to se bo lepó vrstilo drugo za drugim. Slavnost konča z veselo igro „Pes in mačka“. — Začetek veselici bo ob 7^{1/2}. Vstopnina 30 kr., sedež 10 kr. Z ozirom na blagi namen se hvaležno sprejme vsak tudi najmanjši nameček.

Ako bo količkaj lepo vreme, pridejo odličnejši rodoljubi iz vse okolice k tej veselici. Saj pa tudi naše narodne dame res zaslužijo, da jih občinstvo odlikuje z obilo udeležbo in z — radodarno roko poseže globlje v mošnjiček. Na svidanje torej jutri večer v čitalniških prostorih.

„Slovanska knjižnica.“ — Peti snopič je izšel v soboto na 68 straneh. Obsegal je dve krasni humoreski in jedno povestico iz jezika lužiških Srbov, ki zdihujejo pod nemškimi jarmom. Njih narodnostno stanje in bojevanje opisal je poseben članek v dodatku. Cel snopič je priredil č. g. Simon Gregorčič mlajši, vikarij v Sedlu (Kobariški Kot), kateremu bo slovenski narod gotovo iz sreč hvaležen, da nas je takó lepó seznanil z najmanjšim slovanskim narodom.

Čitatelji „Slovanske knjižnice“ bodo, kakor je razvidno že iz dosedanjih snopičev, imeli vsakih 14 dnij lepo priliko, izvedeti nekaj novega o Slovanstvu, o slovanskih šegah in navadah, prednostih in napakah, a pred vsem se bo utrjevalo v njihovih srcih slovansko čustvo, težeče po čedalje srčnejšem zblizjevanju in vzajemnem delovanju vseh slovanskih plemen. Zató je to podjetje vredno vsestranske podpore.

V soboto 20. t. m. izide 6. snopič. Uredništvo ima na razpolago že 23. rokopisov, ki bi dali do šestdeset tiskanih snopičev. Gradiva je torej na izbiro, le gmotne podpore je še premalo. Da to podjetje ne obnemore, kličemo zavednim rojakom: Širite „Slov. knjižnico“ med narodom!

Baron Evgen Ritter je podal ostavko kot mestni starašina goriški. V zadnji seji je bila ostavka sprejeta in dr. Venuti je celó predlagal, naj mu starašinstvo izreče svojo zahvalo za dosedanje delovanje v korist goriškega mesta. Starašina Resen je pa ugovarjal temu predlogu in trdil, da baron Ritter ni nikdar deloval za koristi goriškega mesta (— ampak povsod le za svoje. Uredn.—), zató je taka zahvala neumestna. Toda Venutiju je prihitel na pomoč še dr. Verze gnassi in obema se je po velikem trudu posrečilo, pridobiti Ritterju zahvalo mestnega starašinstva. Ali je Ritter vesel take zahvale, ne vemo.

Vode ni! — V Gorici čutimo čedalje huje nedostajanje dobre pitne vode, a naši mestni očetje ne pridejo do nikakega zaključka, pač pa vedno in vedno le preiskujejo in preučujejo — kaj, tega ne vemo. V zadnji seji mestnega starašinstva prišla sta v razgovor dva načrta od strani zasebnikov, kakó bi goriško mesto dobilo lahko dosti pitne vode. A starašinstvo je sklenilo na predlog dr. Maranija, da mesto naj skuša na svoje stroške oskrbeti pitne vode, v kar bo treba za l. 1895. na vsak način zvišati mestne doklade. V odsek, ki bo razpravljal o tem predlogu, so izvoljeni: Battistig, Bonavia, žid Dörfles, Marani in Verze gnassi. — Gospodje bodo hodili in se zabavali po komisijah, mi pa dobimo vodo o — sv. Nikoli.

Dolgovi goriškega mesta rastejo od dné do dné, a da bi bil kmalu konec dosedanjemu slabemu gospodarstvu, tega ni upati. — V zadnji seji mestnega starašinstva je župan naznanil, da so doslej potirjali mestnih doklad za 9000 gld. manj nego je bilo proračunjeno. — Z druge strani pa vemo, da so stroški bili večji nego so bili proračunjeni.

Kakó so smešni! — Lahonski listi so te dni prinašali novice, da edini sin našega državnega poslanca visokor. g. Alfreda grofa Coronini-ja se z velikim uspehom uči v Rimu slikarstvu, za katero ima nenavadno nadarjenost. Ker se pa uči v Rimu, pišejo ti listi, da — dočim je oče goreč zastopnik slovanskih koristij — bo sin „una gloria italiana“. Kdor se torej v Rimu česa uči in nauči, postane „italijanska glorijska“. Tako tolažbo jim radi privoščimo!

Trg sv. Andreja v Gorici je začel v ponedeljek in bo trajal 14 dnij. Lahi tožijo, da jim trg ni dal pričakovanega dobička, dasi je bilo lepo vreme in mnogo ljudij. To je prav pomenljivo! Neki Slovenec se je pa pohvalil, da je v ponedeljek skupil nad poldrugi tisočak, kolikor še nikoli doslej. Prav je!

Nesrečna smrt. — Iz Čepovana nam pišejo:

„Prvi hujski mraz, ki je jako občutljivo pritisnil 2. decembra proti večeru, zahteval je ravno v tej noči svojo žrtev! Isto noč je namreč Ana Kofol, še mlada trgovčeva soproga iz zgornjega Čepovana, na povratku iz Trebuše proti domu na „Drnulku“ dober streljaj od tamošnje hiše na snežnem zometu obnemogla in postala žrtev strašanskemu

mrazu. Rajnica bila je za svoj stan in posel precej izobrazena, v cerkvenem in narodnem pečju izvrstno izvežbena, pa zraven prav dobrošrena žena.

Njej bodi zemljica lahka!

Nas pa varuj Bog nagle in neprevidne smrti!

Ostala Slovenija

Izpit za učiteljsko sposobnost sta naredili na koperskem učiteljsku za slovenske šole dve učiteljici in jeden učitelj, za hrvatske šole trije učitelji za italijanske šole 15 učiteljev in 5 učiteljic.

Slovenske gledališke predstave v Ljubljani v mesecu decembru bodo nastopne dni: V četrtek dne 7. opera; v nedeljo dne 10. pop. „Snegulčica“ in zvečer opera; v sredo dne 13. opera; v nedeljo dne 17., v četrtek dne 21. opera; Sv. Štefan dne 26.; v četrtek dne 28. opera; v soboto dne 30. decembra.

Promet tujcev v Bohinjski Bistrici v Radovljiskem okraju bilo je v minuli poletni dobi 182 tujcev in turistov. Ostalo jih je do jednega tedna 76, nad teden dnij 106. S Kranjskega jih je bilo 130, iz avstro-ogerskih dežel 32 in 20 inozemcev. Postelj je v hotelu 9 in v zasebnih hišah pa 12. Pooblaščen vodniki so 3, ki so vodili izletnike pri 70 gorskih izletih.

Kmetijsko bralno društvo ustanovilo se je v Grizah pri Žalcu ter šteje 59 udov. Predsednik je g. Jakob Janežič v odboru pa so samo vrli narodni možje.

Zavod za slepce v Celovcu. — Cesar je dovolil, da se sme porabiti iz dohodkov državne loterije bodočega leta 20.000 gld. za zavod za slepce, ki se ustanovi v Celovcu.

V podporo štajerskim vinogradnikom kupi deželni odbor v Gradcu iz c. kr. trsovnice na Borlu za 8.750 gld. ameriškanskih trsov ter razdeli mej kmetovalce 350.000 cepljenih, 250.000 pa necepljenih trsov.

Poslanec dr. Fr. Jurtela, namestnik deželnega glavarja štajerskega, je to dostojanstvo odložil. Razlogi niso znani.

Slovenske posojilnice na Koroškem. — Da v resnici napredujemo, pričajo naše narodne slovenske posojilnice, ki se leto za letom mogočno širijo po Slovenskem. Kakor poroča „Mir“, delovalo je na Koroškem leta 1891. dvanajst, lani šestnajst, letos pa je že sedemnajst slovenskih posojilnic. To je res lepo število za koroške Slovence, katerih je po uradnem štetju le nekoliko nad 100.000 (?) Izvrstna je bila misel, ustanoviti slovenske posojilnice v pomoč in korist slovenskim kmetom. Da so posojilnice res potrebne, kaže najbolj pisarenje nasprotnih nemških časnikov, ki se ob vsaki priliki zaganjajo v narodne slovenske zavode in v one vrle rodoljube, ki jih ustanavljajo in vzdržujejo. Naloga slovenskih posojilnic je, da se ubogemu slovenskemu kmetu pomaga iz morebitne zadrege in ga obvaruje, da ne pride v oderuške roke. Kako so slovenske posojilnice na Koroškem leta 1892. napredovale, uvidi se iz sledečih podatkov: udov so imele 4.058, t. j. 830 več, kakor leta 1891. Leta 1890. so imele 2.443, leta 1889. le 960 in leta 1885. le 960 udov. Največ udov ima Št. Jakobska posojilnica 1.442, najmanj pa nova na Ziljski Bistrici 22.

„Radogoj“ je pristopil kot ustanovnik z doněskom 100 kron naš gospod profesor Simon Rutar v Ljubljani.

Narodna Čitalnica v Novem Mestu priredi svoj redni občni zbor dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v svoji bralni sobi z navadnim vspreodom.

Razgled po svetu

Iz državnega zbora. — V proračunskem odseku je bil v soboto sprejet načrt postave, po kateri se v okrogu vsakega deželnega nadsodišča povzdigne tretjina okrajnih sodnikov iz 8. v 7. plačilni red. Pri tej priliki je dr. A. Gregorič stavljal predlog, naj se v onih nadsodnijskih okrogih, ki obsegajo več dežel, razdeli število povišancev na posamezne dežele v razmeri s številom okrajnih sodišč dotičnih dežel. Pri glasovanju je bilo za ta predlog in proti njemu enako glasov; načelnik dr. Russ je odločil proti njemu. Grof Pininski je nasvetoval resolucijo istega pomena, ki je bila sprejeta; dr. Gregorič pa je naznanil svoj predlog kot predlog manjšine. Podpirali so ga konservativci, Steinwender, Kaizl, Klaič in dva Poljaka. [Konservativci bodo uplivali na Poljake, da bi se nam v tem pridružili. Nasprotoval je v prvi vrsti dr. Beer.]

Danes teden se je vršilo glasovanje, ali naj brambovski zakon pride v podrobno razpravo ali ne. Proti so glasovali: dr. Gregorec, dr. Ferjančič, Kušar, Nabergoj (v stenogr. zapisniku izpuščen), dr. Gregorič, Alfred grof Coronini, Spinčić, dr. Laginja, dr. Kvekič, dr. Bulat, dr. Klaič. Za njo so glasovali: Robič, Vošnjak, Hohewart, Klun, Povše, Globočnik, Schwegel, Auersperg, Franc grof Coronini, Jordan, Stalitz. Nena vzoči so bili: Šuklje, Pfeifer, Burgstaller, Luzzatto, Rizzi, Bartoli, Borčić.

— Dr. Laginja interpeloval je v seji 30. nov. naučnega ministra, ali hoče poskrbeti za to, da se bo na gimnaziji v Pulju poučevala hrvaščina kot obvezni predmet, in ali hoče ustreči opravičenim zahtevam istrskih Hrvatov ter ustanoviti v Pazinu hrvaško gimnazijo?

— Dalmatinski poslanec Biankini je govoril proti domobranski postavi in zahteval, da deželni jezik bodi službeni jezik pri domobranstvu. — V imenu desetorice jugoslovanskih poslancev je govoril dr. Klaič proti domobranski predlogi. — Proti tej predlogi so glasovali tudi vsi staročeški poslanci. — Iz Coroninijevega kluba se glasovanje niso udeležili tudi laški poslanci iz Trsta in Istre. Vsekakor pomenljivo! — Grof Franc Coronini in Jordan sta glasovala za predlogo, ki našemu ljudstvu naloži nova bremena v davku in krvi!

Nemški nacionalci so baje opustili misel na odločno opozicijo proti sedanji vladi, s katero so še precej zadovoljni. Ako bo pridno tlačila Slovane, potem pa jo bodo celó podpirali.

V Pragi so se dovršile ožje volitve v občinski svet. V vseh petih slučajih so bili izvoljeni Mladočehi. Pri prihodnjih volitvah dobi občinski svet povsem mladočeško lice. — Te volitve so dokaz, kakó ničev upliv ima izjemno stanje v Pragi in okolici; naperjeno je proti Mladočehom, katere tlač

ves stroj izjemnih naredb, a oni gredó tiho in mirno od uspeha k uspehu. Vlada zdaj lahko vidi, da se češki narod ne dá ustraševati, pa tudi ne siliti k naklonjenosti in ljubezni. Kar je vlada sejala, to žanje; kar seje zdaj, od tega naj se nadejja bogate žetve, pa ne zá-se.

Na Ogerskem se nemadjarški narodi pripravljajo na hud odpor proti madjarskemu despotizmu. Ogerski Slovani in Rumuni se pripravljajo na skupen shod, ki naj bi se vršil na spomlad in ki naj bi razkril vsemu svetu škandalozno barbarstvo, katero vrše azijski Madjarji v sredi Evrope proti vsem nemadjarškim narodnostim. — Da bi ogerska vlada dovolila tak shod, o tem dvomimo, saj je z brutalno silo zaprečila celó stoletno slavnost slavnega Kollarja. Toda to naj prideditelje ne plaši; ako vlada shod prepové dokaže zopet celemu svetu, kakó pravične so pritožbe ogerskih Slovanov in Rumunov. Madjarji, ki so si bili v borbah za svojo samostalnost pridobili simpatije cele Evrope, morajo jih povsem izgubiti, simpatije Evrope pa bodo spremljale tiste narode, ki se boré proti madjarski okrutnosti. Svaka sila do vremena.

Madjarji in njihova vlada nimajo večje skrbi nego kakó bi srečno spravili pod streho postavo o civilnem zakonu, kakoršen imajo na Laškem. Ta postavni načrt določa: Zakon, ki ni bil sklenjen pred posvetno oblastjo, ni veljaven. Duhovniki, kibi poročali predno sta se ženin in nevesta poročila pri posvetni oblasti, bodo kaznovani bodisi z denarno globo ali z zaporom. Ako bi se hotel kak tujec poročiti na Ogerskem, moral bo dokazati, da postave v svoji domovini ne nasprotujejo njegovi poroki. — Katoliška cerkev se seveda upira z vso močjo takej postavi. Vsi ogerski škofje se snidejo na posvetovanje, kakó naj bi se cerkev in duhovščina vedla nasproti novemu zakonu.

V Zagrebu ustanovi se tekom bodočega meseca novo društvo „obrtna zadruga za štednjo i predujam“. Glavni namen društva bode: trgovcem in obrtnikom podajati posojila proti zmernim obrestim. Za vsak delež vplača se po jedno krono na teden in to skozi štiri leta. V ustanovnem občnem zboru potrdila so se pravila in se je volil odbor ter se je že oglasilo precejšnje število članov.

Nemški cesar in državni kancelar Caprivi sta dobila s Francoskega (iz Orleansa) zaboječka, v katerih so bila naznanjena neka „semena“. Pobočnik Caprivijev je previdno odpiral zaboječek, iz katerega je slučajno padlo nekaj zrn tistega „semena“; pobočnik pogleda in vidi — smodnik. Na to so odprli zaboječek z vso možno previdnostjo in našli notri peklenski stroj. Ako bi bili zaboje odprli navadnim načinom, bi se smodnik užgal in nastala bi strašna nesreča. — Sumijo, da so zaboječka postali nemški anarhisti v Orleansu.

Anglija in Rusija. — Ker Rusija pluje s svojimi ladijami iz Črnega v Sredozemsko morje (skozi Dardanelle pri Carigradu), oglašil se je angleški ministerski predsednik Gladstone v poslanski zbornici in dejal, da je to prepovedano po doslej veljavnih pogodbah. Ako je pa Turčija dala Rusiji to dovoljenje, smejo z isto pravico vojna brodovja vseh držav pluti skozi Dardanele v Črno morje. Ta govor je vzbudil po vsi Evropi veliko pozornost.

Italija je doživela nov udarec, ki ponižuje njeno imé in veljavo pred svetom. Rimski denarni zavod „Credito Mobiliare“ je prišel na boben; upniki izgubé okoli 30 milijonov lir. Tudi nekatere tržaške tvrdke so bajo precej hudo prizadete. — Ministerska kriza je že rešena. A za kakó dolgo?! Tudi novi ministri ne bodo mogli rešiti Italije, da ne pade v brezno, do katerega jo je pripravila trozvezna politika. Ministerski predsednik je Zanardelli.

Raznoterosti.

Kako se pri gosih spozna starost. — Gos ima v peruti na vrhu, poleg največjega letalnega peresa, dve majhni ozki, ostasti, zeló trdi in trdno vsajeni peresi. Na daljšem izmed teh dveh peres spoznamo njeno starost. Leto stara gos ima namreč na zunanji strani tega peresa počezno udrtino (zarezo), kakor bi potegnil čez njo s trivoglato pilo. Dveletna gos ima dve taki zarezi, triletna tri itd. Kolikor zarez, toliko let ima gos.

Kako je treba obvarovati kruh, da ne plesni? — Hlebi naj se koj po peki देनेjo v vrečo, v katerej je še nekaj moke, in sicer tako, da hleb leži na hlebu z zgornjo skorjo. Vreča naj se potem zaveže in obesi v zračen hram. Tako spravljani kruh ostane svež 4—6 tednov in prav nič ne plesni. — Predno se hleb načne, naj se okrtachi s čisto krtačo in položi čez noč v klet, da postane zopet mehak. -- Tako svetuje „Steirer Landb.“

Kako se pomnoži žitno zrno? — Če rodi jedno zrno žita 50 zrn in vsako teh zopet 50 in bi se nobeno ne pokvarilo in ne povžilo, bilo bi že drugo leto 2500 zrn, tretje leto 125.000, šesto leto 15.625.000 in v dvajsetem letu bilo bi že 244.140.625.000 zrn ali kakih 4.608 bilijonov vagonov. To bi zadoščalo, da se vsi ljudje sveta prežive vse žive dni.

Potresi v Perziji. — Pri groznem potresu v Kušanu v Perziji prišlo je 12.000 ljudij ob življenje. Nad 2.000 mrličev pokopanih je pod razvalinami, živine je poginilo nad 50.000. Potresi so se ponavljali in uzročili nov strah in novo škodo.

Mlad samomorilec. — Na Dunaju ustrelil se je 19-letni sin bogatega turškega veletržca Zachirija. Mladenič se je zaljubil v hčerko nekega praškega učenjaka. Ko mu je pa oče skušal prigovarjati, da se tako mlad pač še ne bode ženil, začel je mladenič mrziti življenje. V nedeljo 26. nov. zvečer po večerji odšel je v stransko sobo, odkodor se je kmalu potem čul strel. Ko so prestrašeni prihiteli bližnji sorodniki, našli so ga mrtvega.

Kitajskega cesarja hvaležnost. — Kitajska cesarica ozdravila je nedavno od teške bolezni. Zadnji službeni pekingski list prinaša celih šest strani odlikovanj, s katerimi izraža cesar svojo hvaležnost 428 zdravnikom. Cesar jim podeluje naslove in razna dostojanstva; žolte, zelene, sinje gumbe itd. Svojo hvaležnost izrazil je tudi budiškim duhovnikom, kateri so „izprosili“ zdravje so-progi sina „nebeške države“.

Vlak vodo padel. — Na državni železnici Amsterdam-Utrecht padli so od tovrnega vlaka stroj in trije vagoni v vodo, ker ni bil most, ki se odpira in zapira, zaprt. Vlak je imel 40 vagonov, in je še sreča, da so ostali vagoni skočili raz tir. Strojvodja in kurilec sta ranjena.

Ustaja v Mehiki. — Po poročilih iz republike Mehika nastal je v glavnem mestu upor, kateri namerava odstaviti predsednika Diaza vsled njegovega samovoljnega postopanja.

Ponesrečencem v Santanderji podarila je mati španske kraljice, njena kr. visokost nadvojvodinja Elizabeta, 10.000 pesetas.

Heliograf. — Takoimenovani heliograf uvede nemška vlada za poskušnjo v armadi. S to napravo moremo skozi okroglo zrcalo, katero se lahko obrne proti določenemu mestu, solnčne žarke na tem mestu pustiti sijati in zopet zginiti. Znamenja, katera se pri tem uporabljajo, so izvzeta iz Morzejeve abecede pri brzjavu. Vsako znamenje je iz pik in črt, n. pr. A = . B = — . . . C = — . — itd. Tako se dajajo znamenja od mesta do mesta. Bliski leté z veliko hitrostjo. Vspeh bliskov je odvisen od prozornosti zraka in od moči solnčnih žarkov. V Afriki so bliski preleteli 100 kilom. Na Angleškem se je heliograf na krajše daljave, kjer predere meglo, prah in dim, jako dobro obnesel.

Najnovejši velikanski daljnogled. — Za razstavo, katero nameravajo otvoriti Francozje v Parizu leta 1900, izdelala se daljnogled, kateri prekosi vse do tedaj narejene. S tem gorostasnim daljnogledom opazovali bodemo luno, katera je kakor znano 50.000 milj oddaljena od zemlje tako, kakor bi bila 50 kilom. od nas oddaljena. Objektivna leča (steklo) bode v premeru 3 metre dolga in 180 centov težka. Kako velik bode ta daljnogled, uvidimo lahko, če pomislimo, da je premer objektiva do sedaj največjega daljnogleda 1 meter dolg in objektiv 12 centov težak; to je veliki teleskop zvezdarnice „Lik“ v Kaliforniji.

Sredstvo, da dočakaš visoko starost. Nekdo v Parizu umislil je posebno sredstvo, da podaljša svoje življenje. Pred 12. leti šel je k notarju in zagotovil svojima dvema deklima 600 frankov letnih dohodkov. Ti dohodki pomnožili so se še vsako leto za 100 frankov. Lahko si je misliti, da so si dekle zeló prizadele, da bi ohranile svojega gospodarja kolikor mogoče dolgo časa pri življenju. Služile so mu z veliko skrbjo, stregle mu kakor mati svojemu otroku in starec preselil se je še le v 87. letu v objubljeno deželo.

Ponarejene bankovce dobili so te dni v Velkem-Szent-Miklosu in sicer med denarji, katere je nesel občinski blagajnik Filip Cenger v kr. davkarijo. Ponarejeni bankovci so umetno narejeni, s serijo in številko. Sumijo, da so jih bolgarski naseljenci v Besnyo spravili v promet.

Kaj čita ljudstvo? — V neki londonški knjižnici objavili so sledeče: Žene čitajo 18% več romanov nego moške. Deklice, katere obiskujejo šolo, čitajo 39% več romanov nego spisov za mladino in dečki 22% več spisov za mladino nego romanov. Odrasli čitajo 83% spisov za mladino, kateri so se objavili v enem mesecu, 17% pa otroci.

Zlata poroka najmlajše hčere. — Redko srečo doživel je te dni 94-letni mož, imenovan Martin Christensen v Lynby v Danimarki. Udeležil se je namreč zlate poroke svoje najmlajše hčere. Mož je zeló živ in krepak.

Čudno sporočilo. — Neka umrla gospa v Parizu določila je 5 milijonov frankov

onemu, kateri bi hotel jedno leto bivati v kapeli nad njenim grobom. Kakor se poroča iz Pariza oglasilo in oglašuje se še vedno mnogo ljudij, kateri si hočejo prisluziti 5 milijonov frankov. Največ oglasilo se jih je iz Avstrije, kar priča, da je pri nas mnogo srčnih, a še več denarja potrebnih ljudij.

Prva oklepnjača. — Nekateri ljudje menijo, da so še le pred nekoliko leti iznašli ladije oklepnjače, kar je popolnoma napačno. Kapitan Winden na Angleškem pravi, da so naredili prvo oklepnjačo v Nizzi leta 1530; imenovala se je Santa Anna, katero je odposlal Karl V. z drugim brodovjem proti mestu Tunis. Ladja je bila oskrbljena z več topi in s 300 vojaki. Oklep bil je svinčen.

„Zazidani sin.“ — Kakor poročajo iz Solnograda, posrečilo se je nekemu orožniku v St. Volfgangu dobiti kmečkega sina Franca Eisla iz Rusbacha, kateri je bil leta 1883. na naboru a potem izginil. Sumil je, da so stariši skrivali otroka, vsled sramote. 9. novembra šel je k starišem ter zapretil Ivanu Eislu, da preišče hišo, ako mu ne pové, kje je njegov sin. Oče dal se je slednjič pregovoriti, ter je odprl temno klet, iz katere je prilezel 30-letni nesrečnež po vseh štirih. Nohti so mu bili na rokah in nogah več centimetrov dolgi.

V Pittsburgu v Ameriki začne z novim letom izhajati nov hrvatski list „Danica“, kateremu bodeta urednika g. Zdravko Mužina in g. Rovnianek.

Kafer. — O zvižaji južno-afrikanških prebivalcev poroča „Gold Field News“ sledečo dogodbo. Neki Kafer šel je k prodajalcu žganja s steklenico in mu ukazal, napolniti jo do grla. Za plačilo ponudil mu je prekanjenec šest penc (španjski drobiž) in že se je hotel oddaljiti; toda prodajalec planil je za njim in mu je vzel steklenico. Ker ni imel Kafer dovolj denarja pri sebi, zahteval je od prodajalca steklenico nazaj ter mu je obljubil, da se vrne. Steklenico je prodajalec sicer spraznil, a Kafer vrnil se je z njo zadovoljen domov, kajti na dnu nje bila je g o b a, ki se je dobro žganja napila.

Izdajatelj in urednik A. Gabršček.
Tiska „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

Učenca išče fotografični zavod Antona Jerkiča v Gorici na Travniku št. 11. Dotičnik dobi koj hrano in stanovanje. Učenci, koji so obiskovali vsaj 2. razred realke ali gimnazije imajo prednost. Starost 16—18 let.

Zanesljivim

osobam, ki so zmožne pisave, ponuja se z novim letom 1894 pri velikem, jako razširjenem zavodu dober zaslužek.

Vprašanja pošiljajo naj se v zaprtih pismih z napisom „zanesljivost“ uredništvu tega lista.

Jernej Kopač, na Solkanski cesti 9. izde-
sveče, in vseh vrst medeno pecivo. V Gorici prodaja
te sveče Anton Koren, trgovec s porcelano in razno-
vrstnim posodjem v Gosposki ulici.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4 v Go-
rici. Podružnica za razpro-
dajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Franjo Jakil

tovarna kož v Rupí p. Miren in zaloga usnja
v Gorici Raštel št. 9.

Anton Jerkič, fotograf preselil
se je na
Travnik št. 11 poleg škofjske kapele zadej v vrtu
prvo nadstropje. „Atelier“ bode elegantno napravljen,
kjer bo čez zimo zakurjeno.

Novine Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki
ulici (Via Stretta) v Gorici št. 1. Priporoča se
slovenskim rojakom.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupí, ima
na levem voglu s Kornja v Gosposko ulico. Usnje na
podplate vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako
druge potrebščine za čevljarje.

Franc Bensa v ozki ulici št. 8 v Gorici
prodaja vsakovrstno usnje,
podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za
čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah.
Zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči na-
ravno brisko vino.

Ivan Drufa

na Travniku, ima bogato
zalogo vsakovrstnega usnja
ter raznega orodja in po-
trebščin za čevljarje. Pro-
daja na drobno in na de-
belo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za
veliko vojašnico na des-
nem voglu v ulico Mo-
relli, toči domača vina in
ima Domačo Kuhinjo.
Cene prav zmerne.

Anton Obidič

čevljar v Semeniški ulici
št. 4. se preporoča Slo-
vencem v mestu in okolici
za blagohotna naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima
zalogo Steinfeldskega
Piva, v sodčih in ste-
klenicah ter žita, moke in
otrobij.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici
ima v svojih založnicah
vedno na izbiro vsako-
vrstna domača vina bela
in črna istrijska ter bela
dalmatinska. Pisarnica se
nahaja v Magistratni ulici.
Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semeniški ulici ima pro-
dajalnice vsakovrstnih klo-
bukov in kap ter gostil-
nico. Toči vedno dobra in
naravna vina.

Jožef Novič,

krojač v Gosposki ulici
številka 16.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v
Gorici, priporoča svojo ve-
liko zalogo blaga za vse,
kakor tudi gotovih oblek.
Dalje: srajce, spodnje hla-
če, zavratnice, civilne, vo-
jaške in uradniške ovrta-
nike, sablje z vso opravo,
zlate in sreberne zvezde,
skratka: vse, kar je po-
trebno za gospodo vsa-
kega stanu. Obleke po na-
ročilih izdeluje točno in

Kavarni

„Commercio“ in „Tede-
sco“ v ulici Caserma, glav-
ni shajališči tržaških Slo-
vencov vseh stanov, na
razpolago časopisov v raz-
nih slovanskih jezikih. —
Za obilen obisk se pripo-
roča Anton Šorli, kavarnar

Ad. Hauptmann

tovarnar oljnatih bary, fir-
nežev, lakov in kleja v
Ljubljani, ob vogalu Re-
seljeve ceste št. 41 v lastn-
hiši in filijala: Slonove
ulice št. 10-12.

Ant. Zagorjan

v Zvezdi v Ljubljani (v
hiši „Matiče Slovenske“)
ima prodajalnice šolskih
in drugih knjig ter vseh
šolskih in pisarniških po-
trebščin.

Anton Koren

trgovec poleg gostilne „pri
zlatem levu (al leon d'oro)
v Gosposki ulici, prodaja
razno lončarsko porcela-
nasto in stekleno blago,
reže in vklada šipe v okna,
reže in napravlja okvirje
za zreala in podobne.

Peter Birsa

gostilničar pri veliki cer-
kvi (Corte Caraveggia št.
4.) priporoča sl. občinstvu
izborna domača vina, ved-
no dobro sveže pivo, do-
mačo kuhinjo; postrežba
točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom (na de-
belo v Vrtni ulici št. 8
(poleg ljudskega vrta na
desno) prodaja nad 56 li-
trov po najnižjih cenah
pristna bela in črna vina,
in sicer: vipavska, furlan-
ska. — Zagotavlja dobro,
pristno blago, točno po-
strežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Go-
rici prodaja vse izdelke
ki spadajo v šolsko in pi-
sarniško rabo kot: papir,
peresa, svinčnike, knjižice-
knjige za upisovanje, itd.
Pisanke in risanke iz do-
brega papirja izdeluje v
svoji delavnici, na kar se
slavno učiteljstvo še po-
sebeno opozarja.